

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/99/2014
Identifikačné číslo spisu:	4010200714
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4010200714.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca PhD. v právnej veci žalobcov: 1/ I.M., D., 2/ I.M., H., 3/ V. S. H., C., 4/ C. C., D., právne zastúpených JUDr. Igorom Chovanom, advokátom, Lipová 1040/28, Viničné, proti žalovanému: Okresný úrad Nitra, Štefánikova trieda 69, Nitra, (pôvodne: Katastrálny úrad v Nitre), za účasti: 1/ V. I. B., D., 2/ N. K., A. JJ., 3/ D. G., R., 4/ Z. H., Y., 5/ I. I., Y., 6/ V. I. Y., C., účastníci 4/ až 6/ právne zastúpení JUDr. Igorom Chovanom, advokátom, Lipová 1040/28, Viničné, 7/ Z. D., G., zastúpená J. C., G., 8/ D. B., D., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Xo 13/2010-2/Fi zo dňa 19.08.2010, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/180/2010-226 zo dňa 17. decembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/180/2010-226 zo dňa 17. decembra 2013 p o t v r d z u j e .

Žalobcom ani zúčastneným osobám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Nitre rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia, vydaným v novom konaní po tom, čo pôvodný rozsudok č. k. 11S/180/2010-92 zo dňa 11.08.2011 bol v odvolacom konaní zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžr/160/2011 zo dňa 25.09.2012, na žalobu o preskúmanie rozhodnutia č. Xo 13/2010-2/Fi zo dňa 19.08.2010, ktorým žalovaný v odvolacom konaní zamietol odvolanie žalobkyne 3/ a potvrdil rozhodnutie Správy katastra Nové Zámky zo dňa 28.05.2010 č. X 80/2010-31 o oprave chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 písm. a/ zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“), rozhodol tak, že z dôvodu podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. žalobou napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na nové konanie. Konanie vo vzťahu k žalobcom

1/, 2/ a 4/ zastavil a o trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalovaného zaviazal uhradiť 66 Eur právnenému zástupcovi žalobkyne 3/.

Krajský súd svoj rozsudok odôvodnil tým, že v zmysle verejnej listiny a to právoplatného uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 12C/204/1991 zo dňa 31.05.1995 mala byť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej v texte len „BSM“) N. D. a Z. D. zapísaná parc. č. 1806/5 vo výmere 101m² v k. ú. C.. Napriek tomu bola zapísaná do BSM pod položkou výkazu zmien 155/96 parc. č. 1806/6 vo výmere 552m² a parc. č. 1806/5 vo výmere 1463m², a to práve na základe vyššie označeného súdneho rozhodnutia. O nesprávnosti tohto zápisu neboli pochybnosti a v plnej miere ho potvrdil i žalovaný.

N. D. v roku 1999 zomrel a podľa osvedčenia o dedičstve č. k. D 2301/99-32, Dnot. 341/99 zo dňa 05.05.2000 nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. 1806/5 vo výmere 1463m² a parc. č. 1806/6 vo výmere 552m² nadobudla manželka poručiťel Z. D., ktorá je v súčasnosti zapísaná ako výlučná vlastníčka predmetných nehnuteľností. V katastrálnom konaní (prvostupňovom ani odvolacom) nebolo sporné, že zápis vlastníckeho práva v prospech N. a Z. D. bol v rozpore s právoplatným uznesením Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 31.05.1995, v ktorom sa navrhovatelia (F. Y. a Y. N.) domáhali od odporcov (N. D. a Z. D.) vydania nehnuteľností, a to parcely č. 1806/5 vo výmere 101m². V konaní súdny znalec vypracoval v apríli 1994 znalecký posudok (súčasťou ktorého je i geometrický plán), v ktorom navrhol parc. č. 1806/5 vo výmere 1463m² a parc. č. 1806/6 vo výmere 552m² prikázať do vlastníctva N. D. a Z. D.. Účastníci konania však uzavreli súdny zmier ohľadne parcely č. 1806/5 vo výmere 101m² v tom zmysle, že táto bude zapísaná do BSM N. D. a Z. D. a tento zmier bol schválený vo forme uznesenia, v dôsledku čoho má účinky právoplatného rozsudku, čo znamená, že je verejnou listinou spôsobilou na zápis práv k nehnuteľnostiam. Keďže vlastnícke právo k parc. č. 1806/5 vo výmere 101m² nebolo zapísané v súlade s verejnou listinou, ale v rozpore s ňou, boli podľa názoru súdu dané dôvody na postup správy katastra podľa § 59 ods. 1, písm. a/ katastrálneho zákona, teda na opravu údajov katastra tak, ako sa toho domáhala žalobkyňa 3/.

V predmetnej veci nešlo o otázku riešenia vlastníckeho práva k parc. č. 1806/5, ale o chybný zápis vlastníckeho práva k tomuto pozemku, ktorý bol vykonaný v rozpore s verejnou listinou. Tým boli podľa krajského súdu naplnené podmienky opravy chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1, písm. a/ katastrálneho zákona a v takomto konaní už nebolo možné posudzovať spôsobilosť verejnej listiny vyhotovenej v roku 1995 na zápis do katastra nehnuteľností. Predmetom skúmania zo strany správneho orgánu v konaní začatom z podnetu žalobkyne 3/ bol výlučne zápis údajov z verejnej listiny (právoplatného uznesenia súdu o schválení súdneho zmiere) so zápisom údajov v katastri nehnuteľností na základe tejto verejnej listiny a zosúladenie vykonaného zápisu s touto listinou. Údaje katastra nehnuteľností ohľadne parc. č. 1806/5 boli zapísané na LV č. XXXX nepochybne v rozpore s verejnou listinou, a preto oprava takejto chyby môže mať vplyv i na práva k nej nesprávne zapísané, vrátane vlastníckeho práva.

Krajský súd sa preto nestotožnil s názorom žalovaného, že v konaní podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona nemožno zmeniť nesprávne zapísané vlastnícke právo k parc. č. 1806/5 z dôvodu existencie ďalšej listiny týkajúcej sa tejto nehnuteľnosti, a to osvedčenia o dedičstve zo dňa 05.05.2000 po poručiťovi N. D., ktorý v roku XXXX zomrel a jeho dedičkou sa stala pozostalá manželka Z. D.. Listiny vyhotovené notárom v rámci notárskej činnosti, ich osvedčené odpisy a ďalšie listiny sú verejnými listinami, čo znamená, že platí vyvrátiteľná domnienka pravdivosti ich obsahu. Pokiaľ teda poručiťel N. D. podľa súdom schváleného zmiere zo dňa 31.05.1995 mal nadobudnúť do BSM parc. č. 1806/5 vo výmere 101m², nemohla byť predmetom dedičstva po ňom parc. č. 1806/5 vo výmere 1463m² a parc. č. 1806/6 vo výmere 552m², ako bolo uvedené v osvedčení o dedičstve zo dňa 05.05.2000. S poukazom na uvedené potom existencia osvedčenia o dedičstve nemohla byť prekážkou postupu podľa § 59 ods. 1, písm. a/ katastrálneho zákona a opravy údajov v katastri nehnuteľností, ktoré sú evidentne v rozpore s právoplatným uznesením súdu zo dňa 31.05.1995, teda v rozpore s verejnou listinou.

Krajský súd ďalej dôvodil tým, že postupom správy katastra sa vytvoril taký stav, že po vykonaní opravy chybného zápisu podľa rozhodnutia zo dňa 28.05.2010 a založení LV na predmetné časti pôvodných parciel ako i na parcely registra C-KN č. 1806/5 a 1806/6 bola do nich zapísaná poznámka podľa § 39 ods. 2 katastrálneho zákona, čím bola spochybnená hodnovernosť zapísaných údajov, čo znamená, že zapísaní vlastníci by sa museli domáhať svojho práva súdnou cestou. Mylný zápis zavinený jednoznačne orgánom správy katastra nemôže byť na ťarchu účastníkov katastrálneho konania o oprave chyby v katastrálnom operáte v tom zmysle, aby podávali určovaciu žalobu (kladnú alebo zápornú), pokiaľ ich vlastnícke právo vyplýva z verejnej listiny, v tomto prípade z právoplatného uznesenia zo dňa 31.05.1995, ktorým bol schválený súdny zmier.

S poukazom na uvedené potom krajský súd dospel k tomu záveru, že žalovaný nepostupoval dôsledne a v súlade so zákonom a jeho rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovanému uložil, aby v ďalšom konaní opätovne rozhodol o odvolaní žalobkyne 3/ zo dňa 18.06.2010 proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu zo dňa 28.05.2010 a o možnosti vykonania opravy v katastrálnom operáte po zvážení právnych dôsledkov predpokladaných najmä v § 59 ods. 4 katastrálneho zákona. Spôsob rozhodovania žalovaného ako odvolacieho správneho orgánu je upravený v § 59 zák.č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov a vzťahuje sa i na katastrálne konanie. Zamietnutie odvolania a potvrdenie prvostupňového rozhodnutia prichádza do úvahy v prípadoch, keď odvolací orgán nezistí také nedostatky, pre ktoré by bolo treba považovať prvostupňové rozhodnutie za nezákonné, resp. nesprávne. Vzhľadom na vyššie uvedené sa však o takýto prípad podľa názoru krajského súdu nejednalo.

Na podporu svojich záverov krajský súd poukázal na skoršie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.02.2012 sp. zn. 1Sžr/64/2011, v ktorom bola riešená obdobná právna problematika ako v predmetnej veci.

Na druhej strane uviedol, že pokiaľ žalovaný poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 05.11.2009 sp. zn. 1Sžo/93/2009, krajský súd dospel k záveru, že ho nemožno aplikovať v tejto veci, nakoľko i keď sa v ňom riešila oprava chyby v katastrálnom operáte, bolo to v iných skutkových súvislostiach; v prejednávanej veci bola iná situácia v tom, že sa nejednalo „o opravu chyby na základe úsudku správneho orgánu o nesprávnosti rozhodnutia ako verejnej listiny“, ale o opravu zápisu v katastrálnom operáte, ktorý bol do LV č. XXXX vykonaný jednoznačne v rozpore s verejnou listinou - právoplatným uznesením Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 31.05.1995 v konaní vedenom pod sp. zn. 12C 204/91, a to v dôsledku pochybenia správneho orgánu.

Krajský súd konanie vo vzťahu k žalobcom 1/, 2/ a 4/ s poukazom na § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil z dôvodu, že títo ako účastníci katastrálneho konania o oprave chyby v katastrálnom operáte nevyužili možnosť podať riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu zo dňa 28.05.2010, a preto u nich neboli splnené podmienky pre konanie podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p., t. j. neboli oprávnení na podanie žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 19.08.2010. Tým však nebolo spochybnené ich postavenie účastníkov súdneho konania podľa § 250 ods. 1 O.s.p. a ani katastrálneho konania o oprave chyby v katastrálnom operáte.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov žalovaného

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie žiadajúc jeho zrušenie, alternatívne zmenu podľa § 220 O.s.p.

Žalovaný sa nestotožnil s právnym názorom súdu, že listiny vyhotovené notárom v rámci notárskej činnosti sú takými verejnými listinami, pri ktorých platí vyvrátiteľná domnienka pravdivosti ich obsahu a že existencia osvedčenia o dedičstve (zapísaného na LV záznamom) nemôže byť prekážkou postupu podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona. Zdôraznil, že správny orgán v katastrálnom konaní o oprave chyby nie je oprávnený ako predbežnú otázku riešiť neplatnosť právoplatného dedičského

rozhodnutia a bez ďalšieho (najmä bez naplnenia postupu podľa § 59 ods. 1 písm. c/ katastrálneho zákona, príp. bez zrušenia zápisu vykonaného záznamu na základe protestu prokurátora) hľadiť na toto dedičstvo ako keby nikdy nebolo vydané. Správa katastra nie je orgánom príslušným na právne relevantné konštatovanie, že predmetné nehnuteľnosti nemohli byť predmetom dedičstva, ktoré už bolo na LV zapísané. Zápisom sa tieto údaje stali hodnovernými a záväznými a opak hodnovernosti a záväznosti možno preukázať najmä novou právnou listinou.

Zákonnou podmienkou vykonania opravy údajov katastra v prípade chyby v písaní, počítaní, či inej zrejmej nesprávnosti vo verejnej listine (v tomto prípade v právoplatnom osvedčení o dedičstve) je súčinnosť s vyhotoviteľom listiny (notárom), ako aj s vlastníkom v zmysle § 59 ods. 1 písm. c/ katastrálneho zákona. V konaní X 80/2010 nedošlo k zmene/oprave osvedčenia o dedičstve č. k. D 2301/99, D not. 341/99, zapísaného do katastra záznamom Z 3212/2000 a s opravou údajov k nehnuteľnostiam parc. č. 1806/5 a č. 1806/6 na LV č. XXXX v k. ú. C. výlučná vlastníčka nevyjadrila súhlas. S poukazom na znenie § 59 ods. 4 katastrálneho zákona vplyv na vznik, zmenu a zánik práv k nehnuteľnostiam môže mať iba oprava chýb v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 písm. a/ a § 78 ods. 1.

Nakoľko k nesprávnemu zápisu na základe uznesenia súdu sp. zn. 12C 204/91 do LV č. XXXX v k. ú. C. došlo v roku 1996, nebolo možné v konaní X 80/2010 uplatniť § 78 ods. 1 katastrálneho zákona, podľa ktorého zápisy práv k nehnuteľnostiam v evidencii nehnuteľností vykonané do 31.12.1992 preukazujú pravdivosť skutočností v nich uvedených, ak sa nepreukáže opak. Ak sa preukáže opak, správa katastra opraví zápis. Žiadny z vlastníkov napriek nesprávnemu zápisu údajov do katastra na základe právoplatného uznesenia súdu o schválení zmiernu vykonaného do LV č. XXXX v k. ú. C. v roku 1996 nepožiadali o zmenu údajov a tieto evidované údaje LV č. XXXX boli následne v roku 2000 predmetom dedičského konania. O opravu bolo žiadané až po dotknutí zapísaných údajov ďalšou právnou zmenou po cca 14 rokoch.

Žalovaný preto zastával názor, že rozhodnutiami správnych orgánov X 80/2010-31 z 28.05.2010 a Xo 13/2010-2/Fi z 19.08.2010 nedošlo k ukráteniu práv žalobkyne 3/, ktorá jediná bola oprávnená podať žalobu, keďže len ona podala odvolanie proti preskúmanému rozhodnutiu, v zmysle § 247 O.s.p., nakoľko napadnutým rozhodnutím X 80/2010-31 z 28.05.2010 v spojitosti s potvrdzujúcim Xo 13/2010-2/Fi z 19.08.2010 správa katastra opravila údaje tak, že okrem iného založila nový LV č. XXXX v k. ú. C. a zapísala doň aj vlastníctvo V. S. H. titulom PKV č. 15 a osvedčenia o dedičstve 12D/29/2002, Z 3764/03. Týmto rozhodnutím teda žalobkyňa 3/ nemohla byť ukrátená na svojom vlastníckom práve.

Uvedenou vykonanou opravou chyby v katastrálnom operáte tak správa katastra akceptovala a zapísala všetky dostupné právne listiny a bez zaťažovania účastníkov potrebou vyhotovenia GP zaevidovala rozsah duplicitného vlastníctva, čím sa zlepšila pozícia dotknutých vlastníkov v prípade usporiadania ich sporných vzťahov dohodou (podliehajúcou vkladu), príp. rozhodnutím súdu.

Dodal, že v prípade, ak je na tom naliehavý právny záujem, určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na základe návrhu patrí do výlučnej právomoci súdu (§ 7 a § 80 písm. c) O.s.p.). Vzhľadom na nespornú povahu katastrálneho konania o oprave chyby v katastrálnom operáte, ako aj na ustálenú prax a rozhodovaciu činnosť súdov, o tom, že pokiaľ nedôjde k mimosúdnej dohode dotknutých osôb, na riešenie duplicitného vlastníctva je daná vecná príslušnosť súdu, v danom prípade nemožno súhlasiť so záverom súdu, že boli splnené podmienky na opravu chyby podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona v zmysle návrhu žalobkyne 3/, t. j. že bolo možné v tomto konaní bez ďalšieho zrušiť vlastníctvo Z. D. evidované na LV č. XXXX v k. ú. C.. Táto dotknutá vlastníčka v konaní X 80/2010 neudelila súhlas s opravou chyby tak, aby bolo vymazané osvedčenie o dedičstve zapísané na LV č. XXXX v k. ú. C. pod Z 3112/2000. Opätovne možno uviesť, že v tomto konaní nedošlo ani k zrušeniu, či oprave dedičského rozhodnutia ako to predpokladá § 59 ods. 1 písm. c/ katastrálneho zákona.

Žalovaný opätovne poukázal na právoplatný rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/22/2008-72 v obdobnej veci, týkajúcej sa zhodne Správy katastra Nové Zámky, v ktorom bolo okrem iného konštatované, že postupom podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona nemožno zrušiť zápis na duplicitne vedenom LV a takýmto postupom by správne orgány zasiahli do vlastníckych práv tam zapísaných vlastníkov, pričom zmenu vlastníckych vzťahov nie je možné dosiahnuť opravou chýb v katastrálnom operáte. Podľa žalovaného rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžr 64/2011 z 14.02.2012, na ktorý poukázal krajský súd vo svojom rozsudku, nemožno aplikovať na túto vec, nakoľko neriešil právnu situáciu, kde by bol nesprávny zápis v katastri dotknutý následnou právnu zmenou, resp. ďalším zápisom na základe doručenej verejnej listiny.

Vychádzal taktiež z právneho názoru vyjadreného v zhodnotení stavu zákonnosti v postupe a rozhodovaní katastrálnych orgánov pri oprave chýb v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona vydaného Generálnou prokuratúrou SR dňa 07.11.2007 pod sp. zn. VI/3 Gd 3/07-27. V tomto zhodnotení bolo okrem iného uvedené, že: „...najčastejším a najzávažnejším porušením zákona katastrálnymi orgánmi bolo nerešpektovanie právnych účinkov rozhodnutí a právnych aktov, na základe ktorých vzniklo vlastnícke právo, ktoré bolo v zmysle verejných listín zapísané do KN....

...Rovnako závažným pochybením bola skutočnosť, že niektoré správy katastra si v rámci konania o oprave chyby v katastrálnom operáte prisvojili právo preskúmať duplicitné vlastníctvo vo vzťahu k posudzovaniu relevancie právnych titulov, na základe ktorých bolo toto vlastníctvo zapísané do KN. Išlo najmä o prípady, keď správa katastra posudzovala správnosť údajov vyplývajúcich z dvoch verejných listín a rozhodla o tom, ktoré údaje zostanú zapísané v KN...“.

III.

Stručné zhrnutie vyjadrení k odvolaniu žalovaného

A/ Žalobkyňa 3/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že ťažisko argumentácie žalovaného spočívalo na už uvedených argumentoch o nevyvrátiteľnosti pravdivosti obsahu listín vyhotovených notárom v rámci notárskej činnosti.

Dôvodila, že vlastníctvo dedičstva sa po poručiteľovi nadobúda okamihom jeho smrti. Notár len osvedčí túto skutočnosť ku okamihu smrti poručiteľa. Jeho osvedčenie je verejnou listinou, pri ktorej podľa právneho názoru krajského súdu a aj vzhľadom na § 36 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona platí vyvrátiteľná domnienka pravdivosti. Správa katastra totiž mala v katastrálnom konaní o zázname osvedčenia o dedičstve č. k. D/2301/99, D not. 341/99 po N. D. skúmať, či v ňom nie sú chyby. Žalovaný poukazoval na možnosti riešenia duplicitného vlastníctva, no v predmetnom prípade duplicitné vlastníctvo malo založiť až rozhodnutie Správy katastra Nové Zámky. Zdôraznila, že žiadala vykonať opravu chyby uvedeného údaj v katastri, nie opravu duplicitného vlastníctva.

Stotožnila sa s odporcom citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 197/2009, podľa ktorého rozhodnutie vydané podľa § 59 katastrálneho zákona nemá hmotnoprávne účinky, samo o sebe nerieši konečným spôsobom otázku, kto je vlastníkom nehnuteľností. V danom prípade jednak hmotnoprávne účinky a aj riešenie otázky, kto je vlastníkom nehnuteľnosti, prinieslo už uznesenie Okresného súdu v Nových Zámkoch vo veci sp. zn. 12C 204/91, kde tento súd jednoznačne a konečne určil, kto je vlastníkom aj s hmotnoprávnym účinkom.

Nestotožnila sa ani s argumentáciou stanoviskom Generálnej prokuratúry z 07.11.2007 sp. zn. VI/3 Gd 3/07-27, pretože nežiadala nahrádzať konanie súdu a rozhodnúť spor o vlastníctvo, ktoré bolo založené dvoma súkromnými listinami (napr. zmluvami), či verejnou a súkromnou listinou (zmluva a osvedčenie notára), ale žiadala správny orgán o opravu ním spôsobenej chyby a to výlučne lege artis. Verejná listina bola v danom prípade len jedna a to uznesenie Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 12C 204/91 zo dňa 31.5.1995, na základe ktorej mala byť do BSM N. D. a jeho manželky Z. zapísaná parc. č. 1806/5 s výmerou 101m². No nestalo sa tak a správa katastra pri zázname tejto listiny urobila chybný zápis, ktorý môže v rámci konania o oprave chyby opraviť, nakoľko je v rozpore s verejnou listinou. Druhá verejná listina, t. j. osvedčenie o dedičstve po N. D.. k. D 2301/99-32, D not. 341/99, preto obsahovalo

chybu, ktorú bola opäť povinná identifikovať správa katastra a zápis odmietnuť. Toto osvedčenie predsa nemohlo Z. D. založiť vlastníctvo.

B/ Účastníčka konania 7/ Z. D. súhlasila s rozhodnutím a postupom žalovaného. Poukázala na to, že pozemky užívali s manželom v dobrej viere po dobu 40 rokov. Žalobkyňa si až v roku 2010 začala nárokovať vlastníctvo k pozemkom po svojich predkoch. Dodala, že o uvedené nehnuteľnosti sa viedol aj súdny spor, ktorý skončil vydaním uznesenia pod sp. zn. 12C 204/1991, právoplatným 15.06.1995. Tvrdila, že jej výlučné vlastníctvo bolo doložené vierohodnými listinami.

IV.

Argumentácia rozhodnutia žalovaného

Prvostupňový správny orgán rozhodnutím oznámil začatie konania o oprave chybných údajov operátu katastra nehnuteľností (pre nesprávny zápis uznesenia Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 31.05.1995 v konaní pod sp. zn. 12C 204/91 do LV č. XXXX). Dňa 28.05.2010 vydala rozhodnutie č. X-80/2010-31, ktorým podľa § 59 ods. 1, písm. a/ katastrálneho zákona opravila chyby v operáte tak, že parc. registra E-KN č. 1806 vo výmere 945m² opravila na parc. č. 1806/100 vo výmere 945m², časť pôvodnej pozemnoknižnej parc.č. 1806 vo výmere 1274m², začlenenú v parc. C-KN č. 1806/5, 1806/6 (LV č. XXXX) označila ako parc. č. 1806/200 a zapísala do nového LV ako parc. E-KN č. 1806/200 vo výmere 1274m² v prospech spoluvlastníkov C. C., S. H., C. C., I.M., I.M., Z. H.; parc. E-KN č. 1807 vo výmere 2911m² opravila na parc. č. 1807/100 vo výmere 2911m² a časť pôvodnej pozemnoknižnej parc. č. 1807 vo výmere 640m², začlenenú v parc. C-KN č. 1806/5, 1806/6 (LV č. XXXX) označila ako parc. č. 1807/200 a zapísala do nového LV ako parc. E-KN č. 1807/200 vo výmere 640m² v prospech spoluvlastníkov I. I., V. I. Y., I. B..

V odôvodnení svojho rozhodnutia správa katastra uviedla, že bude potrebné na časti pôvodných parciel ako i na parc. C-KN č. 1806/5 a 1806/6 vyznačiť poznámku o tom, že údaje operátu katastra o týchto nehnuteľnostiach nie sú hodnovernými údajmi, nakoľko vlastnícke právo k nim bolo evidované duplicitne - v registri E-KN vo vlastníctve pôvodných pozemnoknižných vlastníkov, resp. ich právnych nástupcov a zároveň aj v registri C-KN vo vlastníctve Z. D..

Proti rozhodnutiu správy katastra zo dňa 28.05.2010 podala odvolanie žalobkyňa 3/, o ktorom žalovaný rozhodol dňa 19.08.2010 pod č. Xo 13/2010-2/Fi tak, že odvolanie zamietol a napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil, pričom uviedol, že nebolo sporné, že zápis údajov na LV č. XXXX v prospech manželov D. bol vykonaný v rozpore s verejnou listinou - uznesením súdu. V odôvodnení sa odvolací správny orgán stotožnil s právnym záverom prvostupňového správneho orgánu.

V.

Právny názor NS SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250ja ods 1 O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po neverejnej porade senátu jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že podanie odvolania žalovaným nebolo dôvodné a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 30.06.2015 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Odvolací súd na úvod poukazuje na zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým boli s účinnosťou od 01.10.2013 zrušené správy katastra a zároveň ním bola vymedzená pôsobnosť okresných úradov, o. i aj na úseku katastra nehnuteľností. Vzhľadom na uvedené pôsobnosť zrušenej Správy katastra Nové Zámky, ktorá v tomto konaní bola správnym orgánom prvého stupňa, vykonáva Okresný úrad Nové Zámky. V zmysle § 4 ods. 2 písm. b/ zákona č. 180/2013 Z. z. okresný úrad v sídle kraja vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni rozhoduje okresný úrad, ktorý má sídlo v jeho územnom obvode. Vzhľadom na uvedené pôsobnosť zrušeného Katastrálneho úradu v Nitre, ktorý bol v tomto konaní odvolacím správnym orgánom a vydal žalobou napadnuté rozhodnutie, vykonáva Okresný úrad Nitra. Preto pod označením „žalovaný“ v texte tohto rozsudku treba rozumieť pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu, v závislosti od kontextu odôvodnenia.

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu o zrušení rozhodnutia žalovaného o potvrdení prvostupňového správneho rozhodnutia vo veci opravy chyby v katastrálnom operáte, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami účastníkov konania a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

V predmetnej právnej veci z predloženého spisu súdu prvého stupňa, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného, vyplynulo, že dňa 31.05.1995 vydal Okresný súd Nové Zámky pod sp.zn. 12C/204/1991 uznesenie, na základe ktorého mal byť do BSM manželov N. D. a Z. D. zapísaný pozemok parc. č. 1806/5 vo výmere 101m² v k. ú. C.. Správa katastra nesprávne a v rozpore s uvedeným súdnym rozhodnutím zapísala pri pozemku parc. č. 1806/6 výmeru 552m² a pri pozemku parc. č. 1806/5 výmeru 1463 m².

Po uvedenom mylnom zápise údajov N. D. v roku XXXX zomrel a podľa osvedčenia o dedičstve č. k. D 2301/99-32, D not. 341/99 zo dňa 05.05.2000 tieto nehnuteľnosti nesprávne zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. 1806/5 vo výmere 1463m² a parc. č. 1806/6 vo výmere 552m² nadobudla do výlučného vlastníctva jeho manželka Z. D. - účastníčka tohto konania 7/.

Podľa § 39 ods. 2 katastrálneho zákona správa katastra vyznačí v katastri poznámku aj o tom, že hodnovernosť údajov katastra o práve k nehnuteľnosti bola spochybnená.

V zmysle ustanovení § 59 katastrálneho zákona správa katastra aj bez návrhu opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra (ods. 1 písm. a/).

Vlastníci a iné oprávnené osoby sú povinní pri oprave chýb v katastrálnom operáte poskytovať pravdivé a presné informácie a predkladať doklady na ich preukázanie; ak je to na opravu chýb v katastrálnom operáte nevyhnutné, sú povinní zúčastniť sa na tomto katastrálnom konaní.

Ten, koho práv, záujmov chránených právom alebo povinnosť sa údaje katastra týkajú, môže kedykoľvek požiadať o odstránenie chýb v katastrálnom operáte. Správa katastra je povinná vykonať opravu do 30 dní, v osobitne odôvodnených prípadoch do 90 dní od doručenia písomnej žiadosti o opravu chýb.

Oprava chýb v katastrálnom operáte nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam; to neplatí, ak ide o opravu podľa § 59 ods. 1 písm. a) a § 78 ods. 1.

Na opravu chýb v katastrálnom operáte sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak sa oprava týka údajov uvedených v liste vlastníctva; to neplatí, ak ide o opravu výmery pozemku evidovaného v mape určeného operátu.

Žalovaný môže opraviť chybu v katastrálnom operáte len v prípadoch taxatívne vymenovaných v ustanovení § 59 ods. 1 katastrálneho zákona. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že v danej veci boli splnené podmienky pre opravu chyby v katastrálnom operáte postupom podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona, preto na jeho odôvodnenie s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje a toto len dopĺňa o nižšie uvedené.

Najvyšší súd zdôrazňuje predovšetkým skutočnosť, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že uvedený zápis správny orgán vykonal chybne a v rozpore s vyššie označeným uznesením súdu, teda v rozpore s verejnou listinou.

V konaní vedenom pod sp. zn. 12C 204/91 na Okresnom súde Nové Zámky, ktorého účastníkmi boli aj manželka D., bol uzavretý medzi účastníkmi zmier, na základe ktorého dotknutá časť pozemku parc. č. 1805 v k. ú. C., označená v znaleckom posudku a geometrickom pláne vypracovanom pre účely súdneho konania ako parc. č. 1805/6, mala byť vo výmere 101 m² zapísaná do BSM manželov N. a Z. D.. Uvedené uznesenie bolo o. i. doručené aj manželom D. a nadobudlo právoplatnosť. Nemožno teda v žiadnom prípade tvrdiť, že by manželka D. po tom, čo správny orgán chybne zapísal do ich vlastníctva pozemky v podstatne vyššej výmere, tieto nadobudli v dobrej viere. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že medzičasom jeden z manželov zomrel, nakoľko pozemky - chybne zapísané - mali prejsť do výlučného vlastníctva jeho manželky a teda stále platí stav, že pozostalá manželka nebola pri ich nadobudnutí po smrti svojho manžela dobromyseľná a nemohla konať v dobrej viere, keď musela a mala vedieť, že už prvotné údaje zapísané v roku 1995 boli zapísané nesprávne, v rozpore s uznesením súdu. Odvolací súd teda dospel k záveru, že práve ponechaním napadnutého rozhodnutia žalovaného by bol predĺžovaný stav rozporu s verejnou listinou a umelo udržiavaný stav duplicitného vlastníctva, ktorý žalovaný sám zaviedol a teda týmto konaním by naďalej trval aj zásah do vlastníctva iných osôb, ktoré nijakým spôsobom nezavinili vzniknutú situáciu.

V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe platí, že za účelom nespôsobenia ďalšieho, resp. väčšieho zásahu do práv možno vykonať opravu v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona len vtedy, ak medzi vydaním verejnej (alebo inej) listiny a žiadosťou o opravu operátu nenastali už iné skutočnosti, resp. zapísané zmeny v operáte na základe neskorších listín. V danom prípade však napriek existencii ďalšej verejnej listiny - rozhodnutia v dedičskom konaní po N. D. - odvolací súd dospel k záveru o potrebe vykonať uvedenú opravu a to práve vzhľadom na skutočnosť, že jedinou dedičkou po poručiťovi je jeho manželka, ktorá od počiatku bola účastníčkou konania, v ktorom bol uzavretý zmier s vyššie uvedeným výsledkom. Je preto nelogické dôvodenie žalovaného, že pozemky s parc. č. 1806/5 a 1806/6 už boli dotknuté ďalšou právnou zmenou, a preto hoci boli údaje operátu katastra v rozpore s verejnou listinou (uznesením súdu), nebolo možné opravu vykonať, pretože tento úkon by mal vplyv na vznik, zmenu a zánik vlastníckeho práva dotknutých osôb - dedičov po N. D., pričom správa katastra ani odvolací správny orgán ako žalovaný nemajú právomoc rozhodovať o vlastníckom práve.

Aj ak medzi chybným zápisom a žiadosťou o opravu chyby bol už vykonaný ďalší úkon, treba brať do úvahy, že tento ďalší úkon - osvedčenie o dedičstve po N. D. - sa týkalo len jeho manželky Z. a nikoho ďalšieho.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že chyba správneho orgánu, ktorú tento navyše v plnej miere uznal, nemôže byť na ťarchu účastníkov katastrálneho konania o oprave chyby v katastrálnom operáte v tom zmysle, aby podávali určovaciu žalobu (kladnú alebo zápornú).

Žalovaný ani ďalší účastníci konania neuviedli v odvolaní, resp. vo svojich vyjadreniach žiadne iné skutočnosti, ktoré by záver krajského súdu spochybnil. Krajský súd sa dôkladne zaoberal argumentáciou všetkých účastníkov konania a na jeho argumentáciu odvolací súd v celom rozsahu odkazuje. Odvolacie námietky podľa Najvyššieho súdu neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a preto s poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcom ani zúčastneným osobám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si trovy právneho zastúpenia neuplatnili a ani ich nevyčísľili v zákonnej lehote v súlade s § 151 ods. 1 OSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.